

4. Životní prostředí

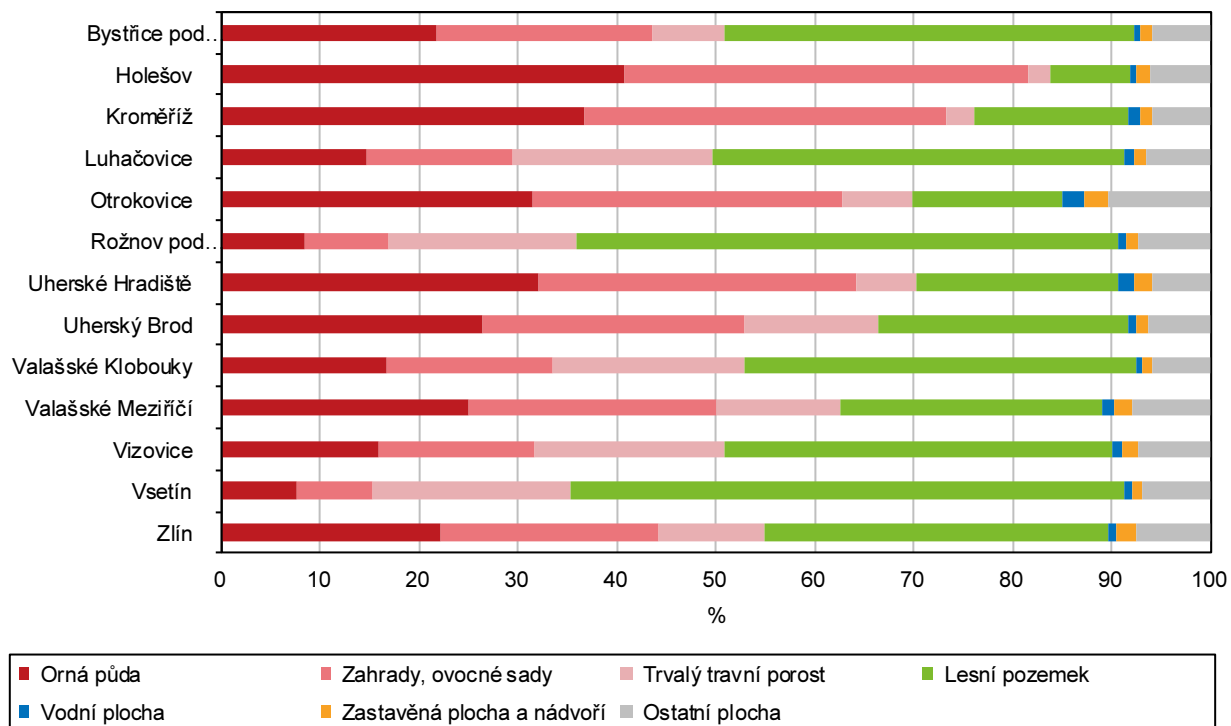
Půdní fond

Zlínský kraj zaujímá 5,0 % výměry České republiky.

Zlínský kraj zaujímal v roce 2017 rozlohu 396 248 ha, což je 5,0 % výměry celé České republiky. Díky tomu se řadí mezi malé kraje. Menší rozlohu už má jen Hlavní město Praha (50 tis. ha; 0,6 %), Liberecký (316 tis. ha; 4,0 %) a Karlovarský kraj (331 tis.; 4,2 %).

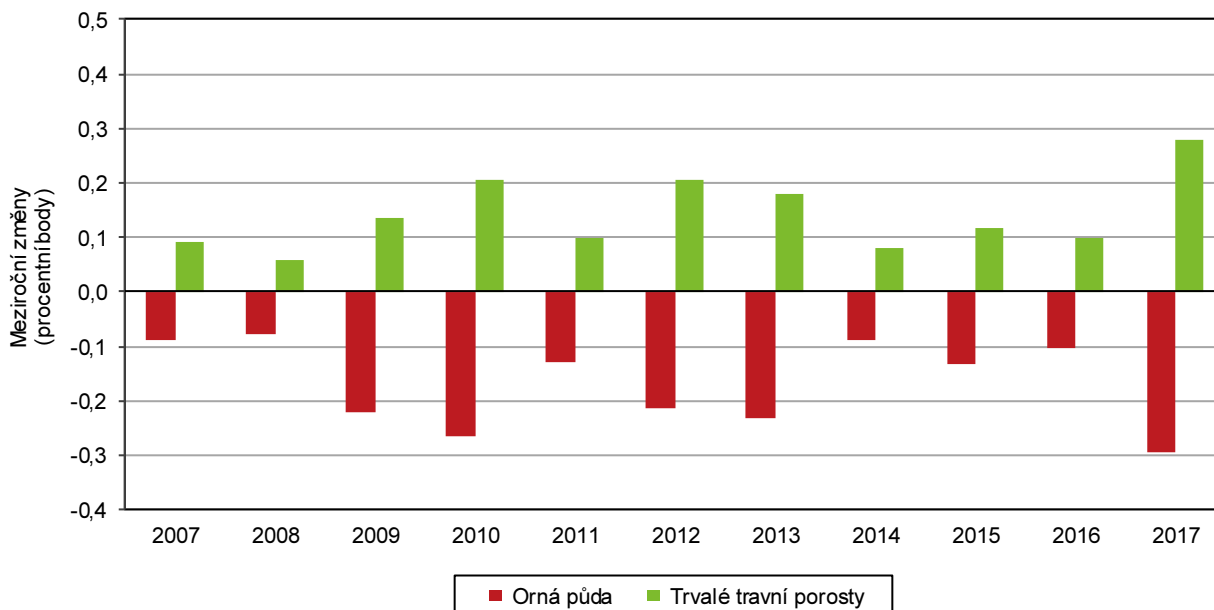
Graf 4.1. Struktura půdy ve správních obvodech ORP Zlínského kraje k 31. 12. 2017

Pramen: ČÚZK

Graf 4.2. Meziroční změny podílů orné půdy a trvalých travních porostů na zemědělské půdě ve Zlínském kraji

Pramen: ČÚZK

Došlo ke zmenšení rozlohy orné půdy.

V roce 2017 z celkové výměry půdního fondu Zlínského kraje tvořila zemědělská 48,6 % a nezemědělská 51,4 % půda. Ze zemědělské půdy bylo 62,5 % orné, 1,6 % ovocných sadů, 5,2 % zahrad, 0,5 % vinic a 30,2 % trvale travních porostů. Z nezemědělské půdy bylo 77,6 % lesních pozemků, 16,3 % ostatních ploch, 3,5 % zastavěných ploch a 2,6 % vodních ploch.

Od roku 2012 ubylo v kraji 1 144 ha zemědělské půdy (tj. 0,6 %; na 192 488 ha). K největšímu úbytku došlo v okrese Kroměříž. Výměra orné půdy se snížila o 2 362 ha (tj. 1,9 %; na 120 257 ha). Nejvíce se její plocha zmenšila v okrese Zlín (o 3,2 %). Naopak zvýšení nastalo u trvalých travních porostů o 1 120 ha (o 2,0 %) na 58 163 ha.

Chráněná území

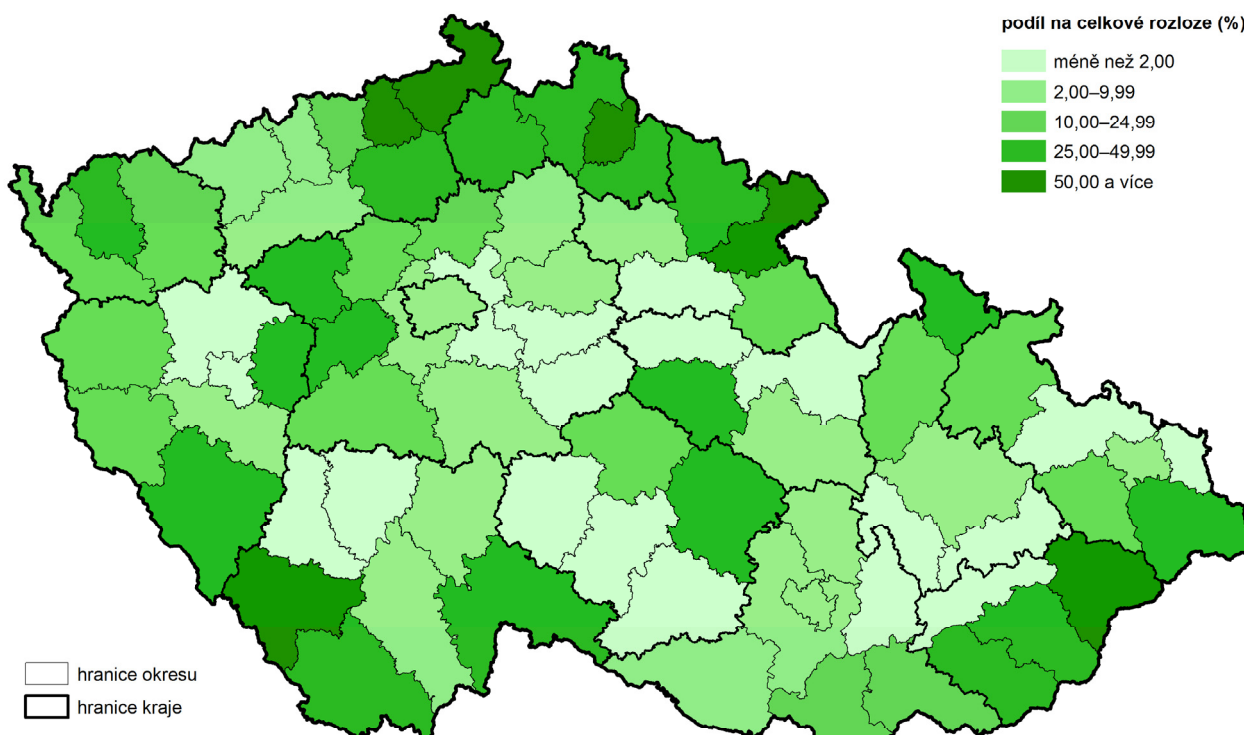
V kraji se zvýšil počet maloplošných chráněných území.

Zlínský kraj měl 2 chráněné krajinné oblasti. Zvýšil se počet maloplošných chráněných území ze 176 na 215, z čehož byly 2 národní přírodní památky, 6 národních přírodních rezervací, 164 přírodních památek a 43 přírodních rezervací. Celková rozloha chráněných území v roce 2017 činila 119 414 ha.

K 31. 3. 2017 došlo ke změně metodiky výpočtu souhrnných rozloh chráněných území. Rozlohy jsou od tohoto data vypočítávány ve všech případech z obvodových hranic chráněných území. V předchozím období se ve většině případů využívaly číselné údaje z vyhlášovací dokumentace.

Ochranná pásma chráněných území nejsou v přehledu započítána.

Zvláště chráněná území v okresech k 31. 12. 2017

Pozn.: zahrnutý národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky. V ukazateli jsou zohledněny vzájemné překryvy chráněných území (tzn. nejsou započítána maloplošná ZCHÚ ležící na území velkoplošných ZCHÚ).

Pramen: AOPK ČR

Vodovody a kanalizace

Z veřejných zdrojů je zásobováno 97,5 % obyvatel.

V roce 2017 bylo pitnou vodou z veřejných zdrojů zásobováno 568,5 tis. osob, což představuje 97,5 % obyvatel kraje. Ve srovnání s ostatními regiony řadí tento podíl kraj na 6. nejvyšší pozici. Délka vodovodní sítě dosáhla 4,1 tis. km a evidováno bylo 132,9 tis. vodovodních přípojek. Ve srovnání s rokem 2012 se rozšířila vodovodní síť v kraji o 242 km, podíl obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů vzrostl o 4,2 proc. bodu.

Spotřeba pitné vody v kraji se meziročně zvýšila.

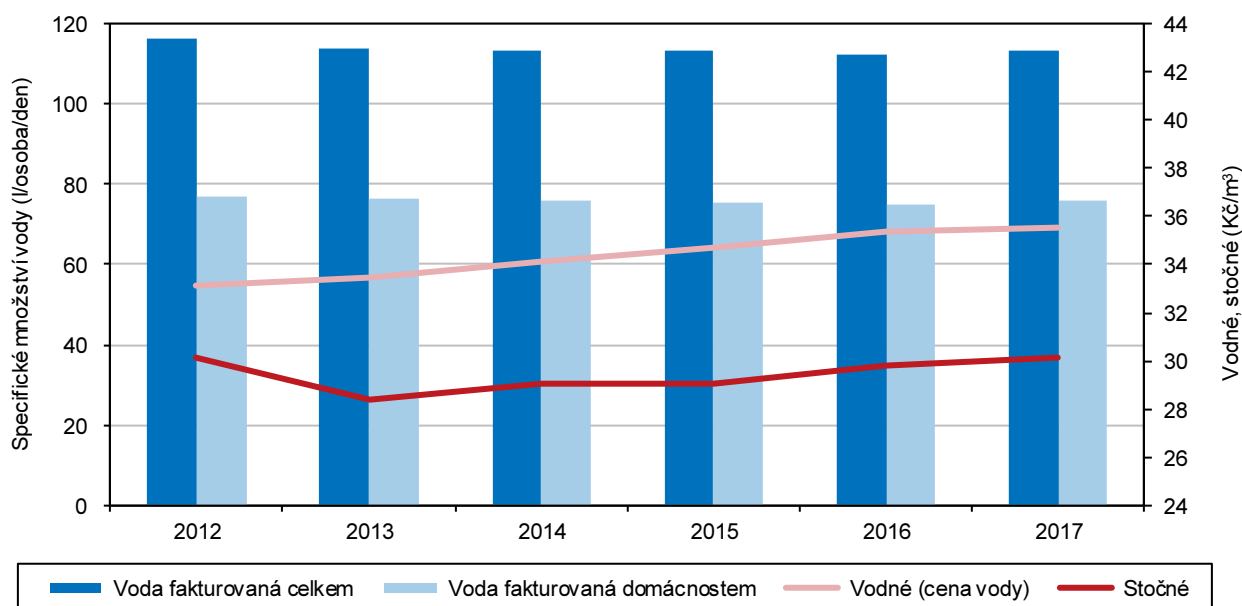
Množství vyrobené vody meziročně vzrostlo o 4,6 % na 29 953 tis. m³, z toho voda z podzemních vod představovala 56,3 %. Z celkového množství vyrobené vody určené k realizaci bylo fakturováno 23 507 tis. m³ vody, z toho fakturace pro domácnosti představovala 67,0 %. Celková spotřeba vody v České republice meziročně vzrostla o 0,5 l/os/den a spotřeba vody v domácnostech vzrostla o 0,4 l/os/den. Ve Zlínském kraji byl tento nárůst ještě vyšší, celková spotřeba vody vzrostla o 0,9 l/osoba/den, spotřeba vody v domácnostech vzrostla o 1,0 l/os/den. Množství fakturované vody na počet obyvatel zásobovaných vodou z vodovodů neboli specifické množství vody fakturované celkem bylo v roce 2017 ve Zlínském kraji nejnižší ze všech krajů a dosáhlo 113,3 litru na osobu a den. Také množství fakturované vody domácnostem, tedy 75,9 l na osobu a den bylo v mezikrajském srovnání nejnižší. Ve srovnání s rokem 2012 se specifické množství vody fakturované celkem snížilo o 3,2 l na osobu a den, specifické množství vody fakturované domácnostem o 0,9 l na osobu a den.

Cena vody roste.

Cena vody v roce 2017 dosáhla 35,5 Kč/m³ (bez DPH), v mezikrajském srovnání byla 9. nejvyšší. Nejvyšší cena vody v roce 2017 byla v Ústeckém kraji, kde dosáhla 42,2 Kč/m³, naopak nejnižší byla v kraji Olomouckém, a to 30,1 Kč/m³. Cena vody v kraji se zvyšovala každoročně v celém sledovaném období, proti roku 2012 vzrostla o 2,4 Kč za m³, zatímco nárůst na úrovni republiky byl ještě vyšší, představoval 4,5 Kč za m³.

Graf 4.3. Specifické množství fakturované vody, vodné a stočné ve Zlínském kraji

Zdroj: ČSÚ

Roste podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci.

Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci se z 90,4 % v roce 2012 zvýšil na 97,4 % v roce 2017. V domech napojených na kanalizaci s čističkou odpadních vod žilo 516,3 tis. osob. Délka kanalizační sítě v roce 2017 dosáhla 3 183 km a počet kanalizačních přípojek 122 174. Proti roku 2012 vzrostla délka kanalizační sítě o 490 km, počet kanalizačních přípojek se zvýšil o 13,5 tis.

Podíl čištěných odpadních vod klesl.

Do kanalizace bylo ve sledovaném roce vypuštěno téměř 32,0 mil. m³ odpadních vod, tedy o 674. m³ více než v roce 2016. Podíl čištěných odpadních vod klesl na 92,3 % (pokles o 0,9 proc. bodu). Do vodních toků bylo v roce 2017 vypuštěno 50 424 tis. m³ vody, což je o 3,0 % více než v roce 2016.

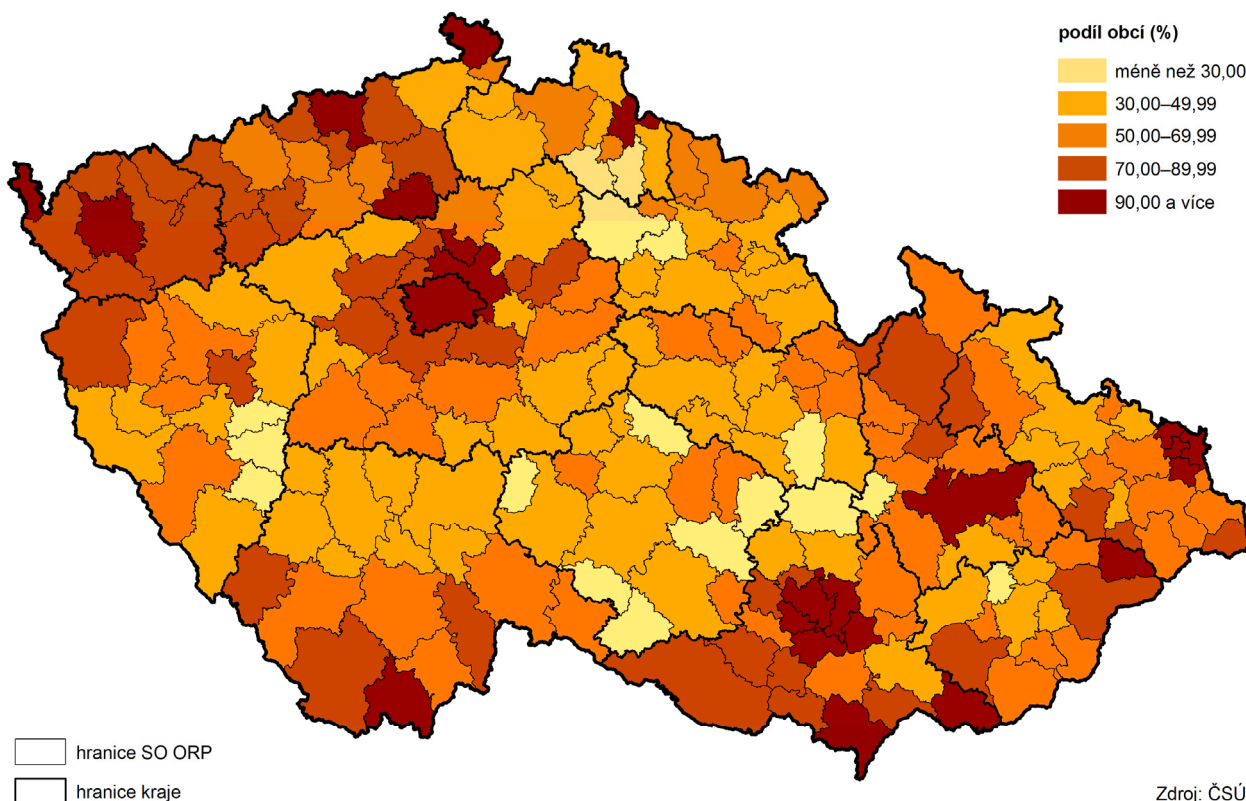
Vzrostla také cena stočného.

Cena stočného meziročně vzrostla o 0,30 Kč na 30,1 Kč za m³. V mezikrajském srovnání jde o čtvrtou nejnižší cenu. Nejvyšší je v kraji Libereckém – 42,2 Kč za m³, nejnižší v Plzeňském kraji, a to 27,0 Kč za m³.

V kraji byly pouze mechanicko-biologické čističky odpadních vod.

Celková kapacita všech 111 čističek odpadních vod v kraji představuje 195,0 tis. m³ za den. Z hlediska technologie čištění jsou všechny mechanicko-biologické a polovina z nich je uzpůsobena pro další odstraňování dusíku, popř. dusíku a fosforu současně.

Obce napojené na veřejnou kanalizaci s čistiřnou odpadních vod ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v roce 2016

Emise

Emise hlavních znečišťujících látek pozvolna klesají.

Podle údajů z registru emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO) je zřejmé, že se ve Zlínském kraji v posledních pěti letech emise znečišťujících látek snižovaly. U měrných emisí – REZZO 1-4 – došlo za období 2012–2015 u tuhých látek k poklesu o 0,02 t/km². U oxidu siřičitého byl pokles výraznější (z 1,24 t/km² na

1,07 t/km²). Oxidy dusíku klesly z 1,56 t/km² na 1,45 t/km² a oxid uhelnatý z 5,17 t/km² na 4,78 t/km².

Odpady

Meziroční pokles podnikového odpadu o 14,6 %.

Produkce podnikového odpadu v roce 2016 v celé republice meziročně klesla o 6,2 %, v kraji byl pokles ještě vyšší, 14,6 %. Činností ekonomických subjektů (podniků) na území kraje v roce 2016 vzniklo 849,1 tis. t odpadů. Proti předcházejícímu roku klesla produkce o 145,7 tis. t. Na celostátní produkci podnikového odpadu se kraj podílel 3,9 %, což byla 8. nejvyšší hodnota mezi kraji. Nebezpečný odpad tvořil v kraji 7,0 % z celkové produkce podnikového odpadu, přitom celostátní podíl byl 5,0 %.

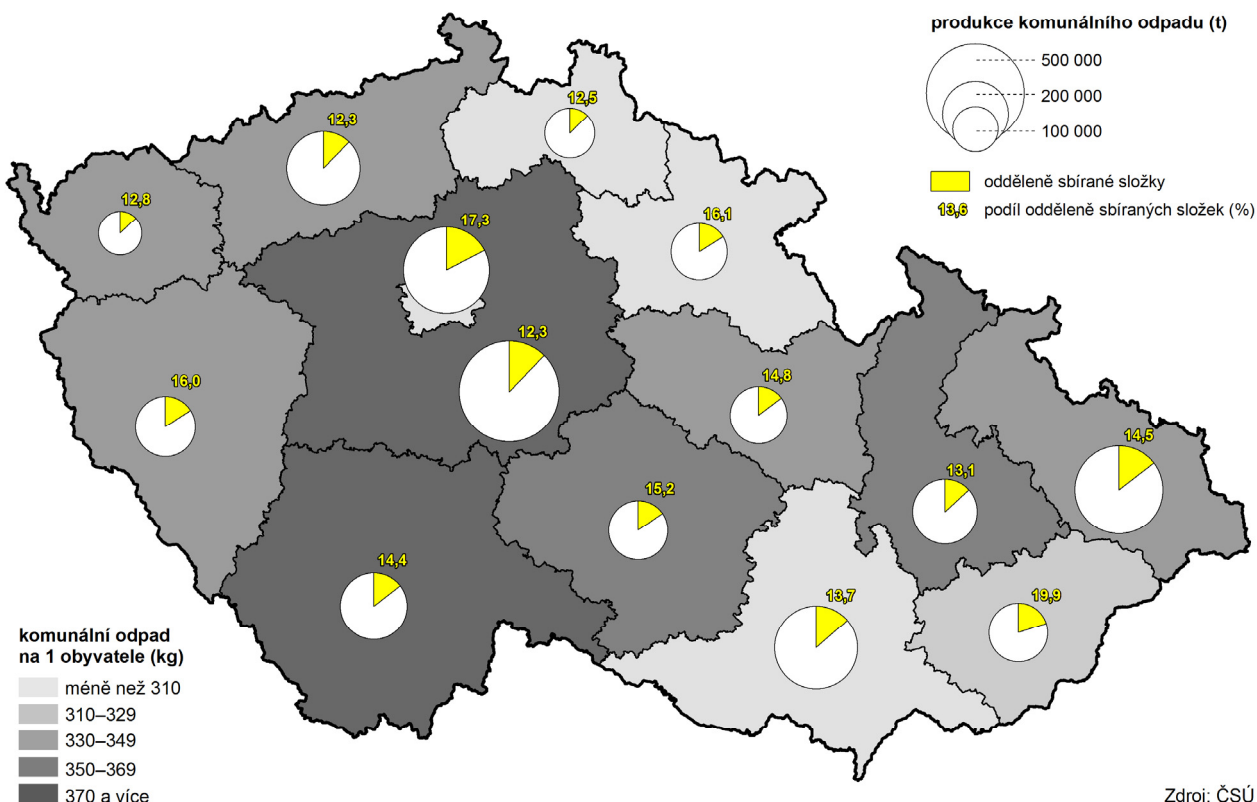
Stavební podniky vyprodukovaly 388,2 tis. t odpadu.

Mezi nejvýznamnější původce odpadů patří stavební podniky, které v roce 2016 vyprodukovaly 45,7 % celkové produkce podnikových odpadů. Podniky zpracovatelského průmyslu 23,8 %. S podílem 19,9 % se dále řadí odvětví zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi.

Každý obyvatel Zlínského kraje v roce 2016 v průměru vyprodukoval 314 kg komunálního odpadu.

Zatímco produkce podnikového odpadu meziročně klesla, u komunálního odpadu se produkce zvýšila o 8,5 tis. t, tedy o 4,9 %. Celkový objem komunálního odpadu představoval 183,3 tis. t, což v přepočtu na obyvatele znamená 314 kg (na úrovni republiky to bylo 339 kg). Z hlediska struktury stále převládá běžný svoz (odpad z popelnic, z kontejnerů nebo svozových pytlů), jeho podíl v celkové produkci komunálního odpadu představuje 55,0 %. Odděleně sebráno (vytříděno) bylo v roce 2016 na obyvatele 63 kg plastů, papíru, skla a kovů, což je nejvíce mezi kraji.

Komunální odpad v krajích v roce 2016

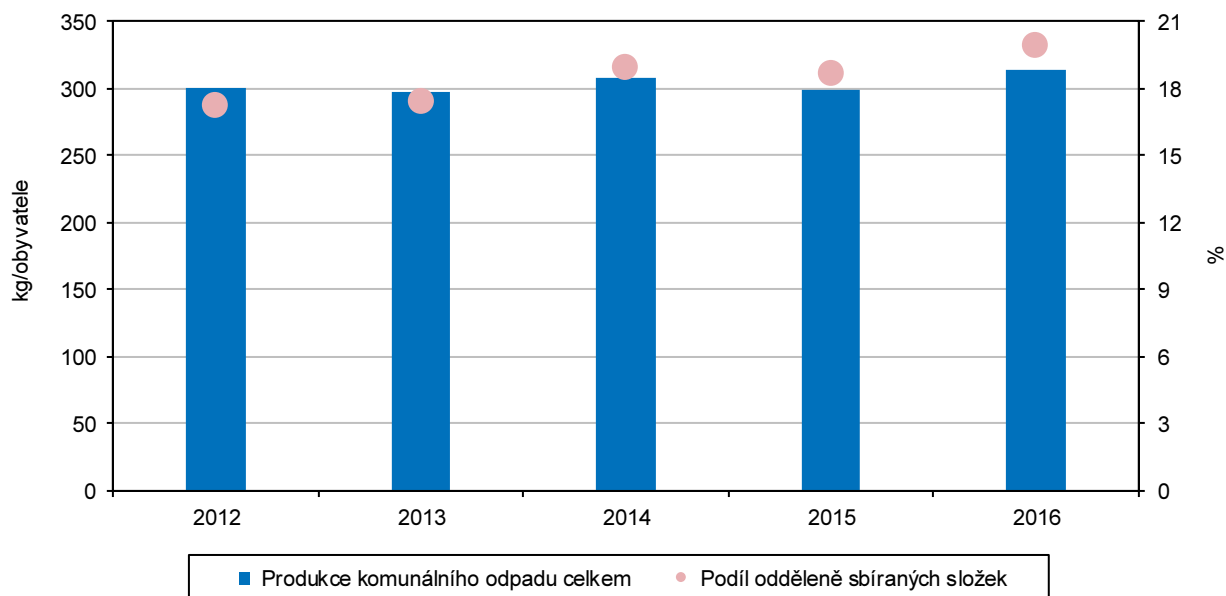

Zdroj: ČSÚ

Graf 4.4. Produkce komunálního odpadu ve Zlínském kraji

Zdroj: ČSÚ

Výdaje na ochranu životního prostředí

Rozdíl mezi výdaji investorů v kraji a výdaji realizovanými na území kraje.

Výdaje na ochranu životního prostředí je nutno rozlišit na výdaje investorů se sídlem v kraji (bez územního určení) a na výdaje, které jsou realizovány na území kraje. U investorů se sídlem v kraji výdaje na ochranu životního prostředí zahrnují investiční výdaje na pořízení dlouhodobého hmotného majetku a neinvestiční náklady, které se vztahují k aktivitám na ochranu životního prostředí. Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí zahrnují mzdové náklady, platby nájemného, energie a ostatní materiál a platby za služby, u kterých je hlavním účelem ochrana životního prostředí.

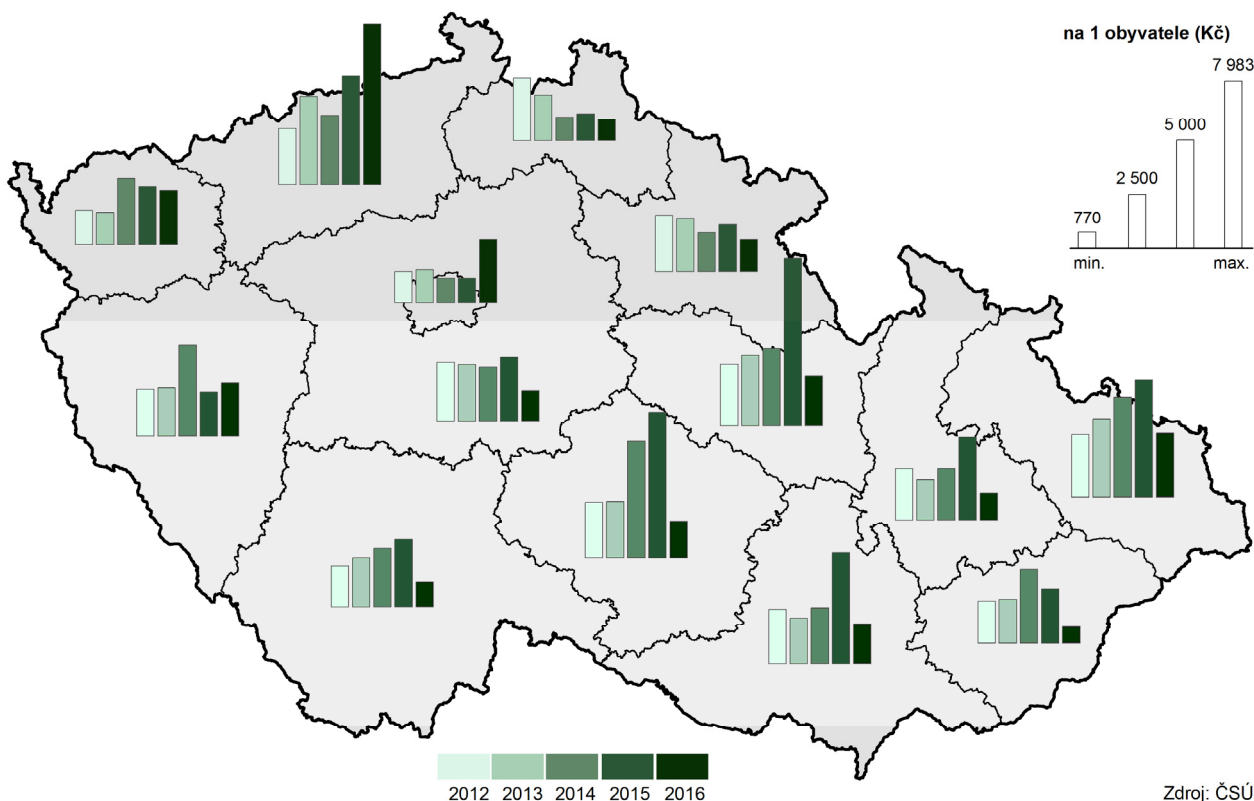
V roce 2016 byly investice na ochranu životního prostředí nejmenší.

V roce 2016 bylo na území Zlínského kraje na ochranu životního prostředí proinvestováno přes 455 mil. Kč v běžných cenách, což bylo o dvě třetiny méně než v roce 2015 a v celém sledovaném období to byla částka nejmenší. V porovnání mezi kraji to byla suma druhá nejnižší. Méně investovali už jen v Libereckém kraji. Pokud přepočteme pořízené investice na ochranu životního prostředí na 1 obyvatele, bylo ve Zlínském kraji proinvestováno nejméně ze všech krajů (770 Kč), republikový průměr byl o 1 641 Kč vyšší. V roce 2012 tato částka byla v kraji vyšší a to 2 207 Kč.

Objem investičních nákladů se snížil meziročně o dvě třetiny a objem neinvestičních nákladů poklesl o 3,4 %.

Investoři se sídlem v kraji celkem do ochrany životního prostředí vynaložili v roce 2016 více jak 2,64 mld. Kč, kterou z 17,3 % tvořily investice a 82,7 % neinvestiční náklady. Celkový objem nákladů se meziročně snížil o 29,3 %. Objem investičních nákladů se snížil o dvě třetiny a objem neinvestičních nákladů poklesl o 3,4 %.

Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice v krajích v letech 2012 až 2016

Více jak 40 % bylo proinvestováno do oblasti nakládáním s odpadními vodami.

V rámci investičních aktivit si nejnámější roli udržovala oblast nakládání s odpadními vodami, kam bylo v roce 2016 investováno více jak 40 % z celkových prostředků. Další významnou aktivitou byly investice v oblasti nakládání s odpady, které tvořily 25,7 % a v oblasti ochrany ovzduší a klimatu (23,5 %). Vzhledem k tomu, že investice mezoročně poklesly o dvě třetiny, tak největší ztrátu zaznamenala oblast nakládání s odpadními vodami, kam loni putovalo o 77,9 % méně peněžních prostředků.

Většinu výdajů na ochranu životního prostředí tvořily neinvestiční výdaje.

Většinu výdajů na ochranu životního prostředí v kraji vynaložili investoři se sídlem v kraji na neinvestiční výdaje. Rozložení podle druhu bylo v posledních letech v celku stálé. V roce 2016 připadlo 66,8 % na nakládání s odpady, 22,5 % na nakládání s odpadními vodami a necelé 7,4 % na ochranu ovzduší a klimatu.

